



Ruimtelijke ordening • Landschap • Leefomgeving



INRICHTINGSPLAN • WELVAARTSTRAAT 2, BEMMEL

## Inrichtingsplan Welvaartstraat 2, Bommel

### **BURO ROVALIS**

Fruitlaan 26

6681 NP Bommel

[info@rovalis.nl](mailto:info@rovalis.nl)

[www.rovalis.nl](http://www.rovalis.nl)

september 2021



## INHOUD

Inleiding

Ligging plangebied

Beschrijving Planlocatie

Kader voor beeldkwaliteit en inrichting 'T Zand

Het plan

Inpassing

### **Bijlagen**

- Erfinrichtinstekening
- Informatiebladen van de Stichting Landschapsbeheer Gelderland



## INLEIDING

In het kader van de functieveranderingsregeling van de gemeente Lingewaard wordt de mogelijkheid geboden om na beëindiging van de bedrijfsmatige activiteiten en sloop van de kassen aan de Welvaartstraat 2 te Bommel een woonkavel te realiseren.

In dit inrichtingsplan wordt de huidige ruimtelijke situatie en het huidige landschappelijke context beschreven en worden de mogelijkheden voor een goede stedenbouwkundige en landschappelijke inpassing uiteengezet in woord en beeld.



## LIGGING PLANGEBIED

De planlocatie is gelegen aan de rand van het bedrijventerrein 'Agropark II' ten zuidwesten van de kern Huissen (Huissen-Zand). De locatie wordt gekenmerkt door de aanwezigheid van een (voormalig) glastuinbouwbedrijf met bijbehorende bedrijfswoning. De Welvaartstraat betreft een rustige, doodlopende straat met enkele kassenbedrijven en burgerwoningen. De achterzijde van het plangebied grenst aan de Hortensialaan. Dit betreft een doodlopende straat waaraan diverse bedrijven zijn gelegen, behorend bij het aanwezige bedrijventerrein. Het plangebied is kadastraal bekend: gemeente Bemmelen, Sectie A, nummer 342 en gemeente Bemmelen, Sectie L, nummer 240.

## BESCHRIJVING PLANLOCATIE

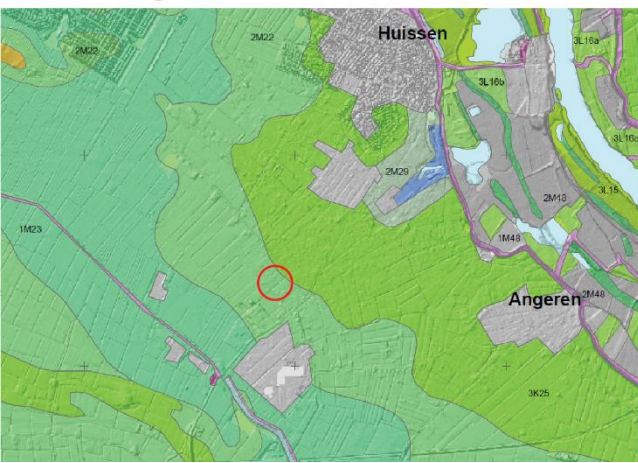
### Landschappelijke situatie - geomorfologie

Het plangebied ligt in het rivierenlandschap van de Nederrijn. Dit landschap wordt gekenmerkt door oeverwallen, komgronden en uiterwaarden. De locatie ligt op de overgang van een oeverwal (K25) naar een rivierkom- en oeverwalachtige vlakte (M22). Deze ligging is ook terug te zien op de hoogtekaart.

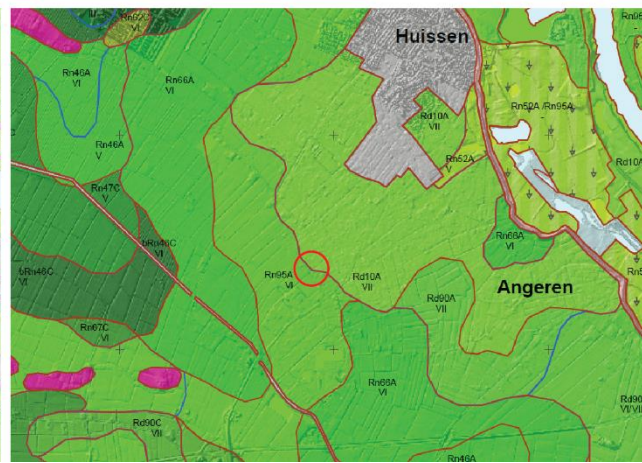
### Landschappelijke situatie - bodem

Het plangebied ligt in een zone waar kalkhoudende poldervaaggronden in zware zavel en lichte klei voorkomen. Bij vaaggronden heeft er nog weinig of geen bodemvorming plaatsgevonden, omdat het sediment jong is. De aanwezige gronden hebben een lage grondwaterstand, te weten grondwatertrap VI of VII. De gemiddeld hoogste grondwaterstand wordt tussen respectievelijk 40 en 80 of tussen 80 en 140 cm beneden maaiveld verwacht en de gemiddeld diepste stand respectievelijk dieper dan 120 of 160 cm beneden maaiveld.

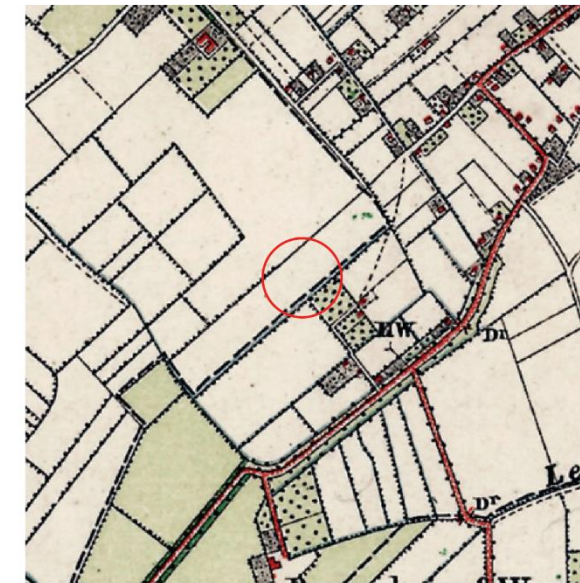
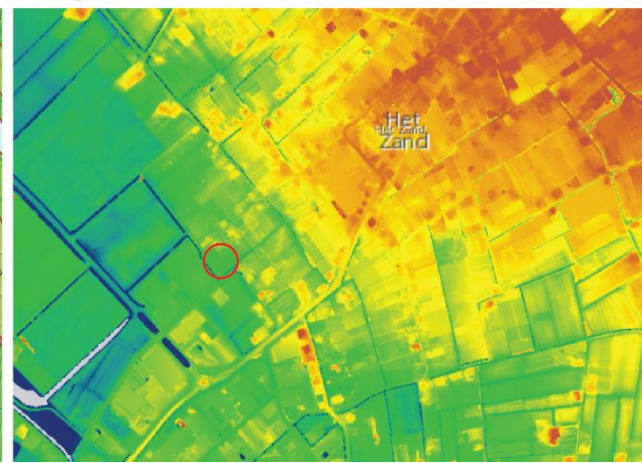
Geomorfologie



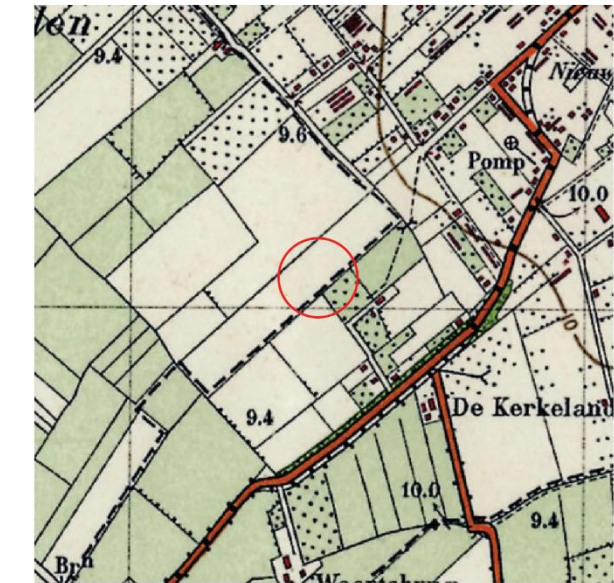
Bodem



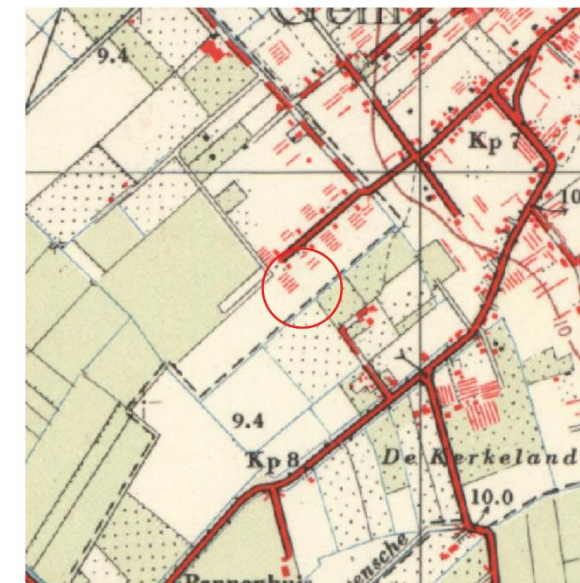
Hoogtekaart



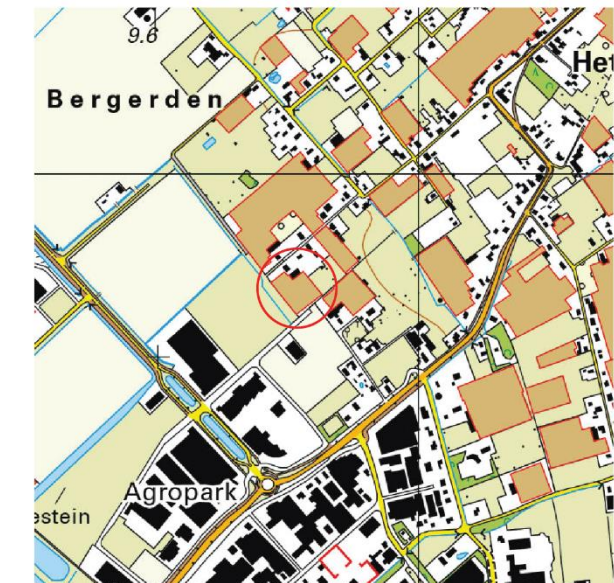
1900



1930



1960



2019

### **Historische ontwikkeling**

Op de oeverwal verscheen een agrarisch landschap van bebouwingslinten en een afwisselende stroken- en blokverkaveling, aanvankelijk met name voor de tabaksteelt. Na de tabaksteelt was er de opkomst van de groente- en bloementeelt. Het gebied verdichtte verder en er ontstonden tussen de linten meerdere zandpaden met keuterijen en boerderijen. Hierna volgde de opkomst van de fruitteelt. Vanaf dat moment werd niet alleen meer op de akkers geteeld, maar ook in kassen. De fruitteelt nam de overhand en er kwamen steeds meer en steeds grotere kassen in het gebied te staan. De onderliggende verkaveling is bij al deze verschuivingen in de agrarische bedrijvigheid vrijwel volledig hetzelfde gebleven. In tegenstelling tot eerdere ontwikkelingen in het gebied is er nu geen sprake van een opkomst van een nieuwe agrarische tak. In plaats daarvan verschijnen er woningen op de percelen van de gesloopte kassen.

### **Karakteristiek**

Kenmerkend voor de identiteit van een oeverwallen- en kommenlandschap zijn karakteristieke beplantingselementen zoals hoogstamboomgaarden, hagen en andere karakteristieke streekeigen beplanting & gewassen nabij bebouwing en houtsingels en bomenrijen aan veldkanten.

### **Bebouwing**

Het oorspronkelijke verkavelingspatroon is nog steeds aanwezig. De omgeving laat een mozaïek aan kavels zien dat afwisselend ingevuld is met woonpercelen, kassen en open gebleven stukken landschap. Onderdeel van de herontwikkeling is dat de aanwezige kas zal worden gesloopt. De oorspronkelijke bedrijfswoning zal worden behouden als burgerwoning. Reeds is het glastuinbouwbedrijf aan de Karbrugsevoetpad ten zuidoosten van het plangebied beëindigd. De kassen zijn inmiddels gesloopt. Ter plaatse worden twee nieuwe woningen mogelijk gemaakt. Ten

behoefte van deze ontwikkeling wordt de Hortensialaan doorgetrokken. De zuidwestkant van het plangebied wordt begrenst door het bedrijventerrein 'Agropark II'. Momenteel is een start gemaakt om te komen tot een regulier bedrijventerrein. De bouwhoogte van de bebouwing ter plaatse mag maximaal 10 meter bedragen.

### **Beplanting**

In de huidige situatie is de beplanting in het gebied divers met inheemse en uitheemse soorten en staan voornamelijk op de erven. Er is weinig laanbeplanting en hagen worden slechts sporadisch als erfafscheiding gebruikt. Ten oosten van het plangebied bevindt zich een kleine boomgaard. Ten behoeve van de ontwikkeling van het 'reguliere' bedrijventerrein aan de zuidwestzijde van het plangebied is een groenbestemming opgenomen.

Binnen het plangebied is door de aanwezigheid van de bedrijfsbebouwing weinig beplanting aanwezig. De voorzijde van het erf wordt gescheiden door een haag (rode beuk en conifeer).





## KADER VOOR BEELDKWALITEIT EN INRICHTING ‘T ZAND

### Landschap

Inpassing van nieuwe bebouwing dient vanuit het landschap benaderd te worden. Landschappelijke elementen zijn ‘leidend’ voor de ontwikkeling van bouwplannen. Het landschap is opgebouwd uit verschillende lijnen in de vorm van bijvoorbeeld kavelgrenzen, beplantingselementen, sloten en hoogteverschillen. Van geval tot geval zal moeten worden beoordeeld of het op deze plek noodzakelijk is om landschapsversterkende elementen aan te brengen en zo ja waaruit deze moeten bestaan. Te denken valt hierbij aan het herstellen van bijv. oude waterlopen, het aanbrengen van hagen/houtwallen en laanbeplanting. Langs de dijken en de oeverwallen kan het landschap versterkt worden door het aanbrengen van bijv. boomgaarden etc.

### Kavel

Hoewel ook dit door de ligging van de kavel, de omvang en de vorm wordt bepaald kan in zijn algemeen worden gesteld dat het uitgangspunt is om de openheid van het gebied en de doorzichten te waarborgen. Op basis hiervan kunnen de volgende richtlijnen worden geformuleerd:

- compact en samenhangend erf;
- bebouwing op erf moet in beginsel beperkter zijn dan op het oorspronkelijke erf;
- bebouwing wordt haaks op de weg gesitueerd ter vergroting van de openheid;
- bebouwing wordt niet in één lijn geprojecteerd;
- in de basis één toegangsweg;
- gebouwen moeten verwant zijn aan elkaar, hetgeen blijkt uit de zowel de plaatsing als de vormgeving;

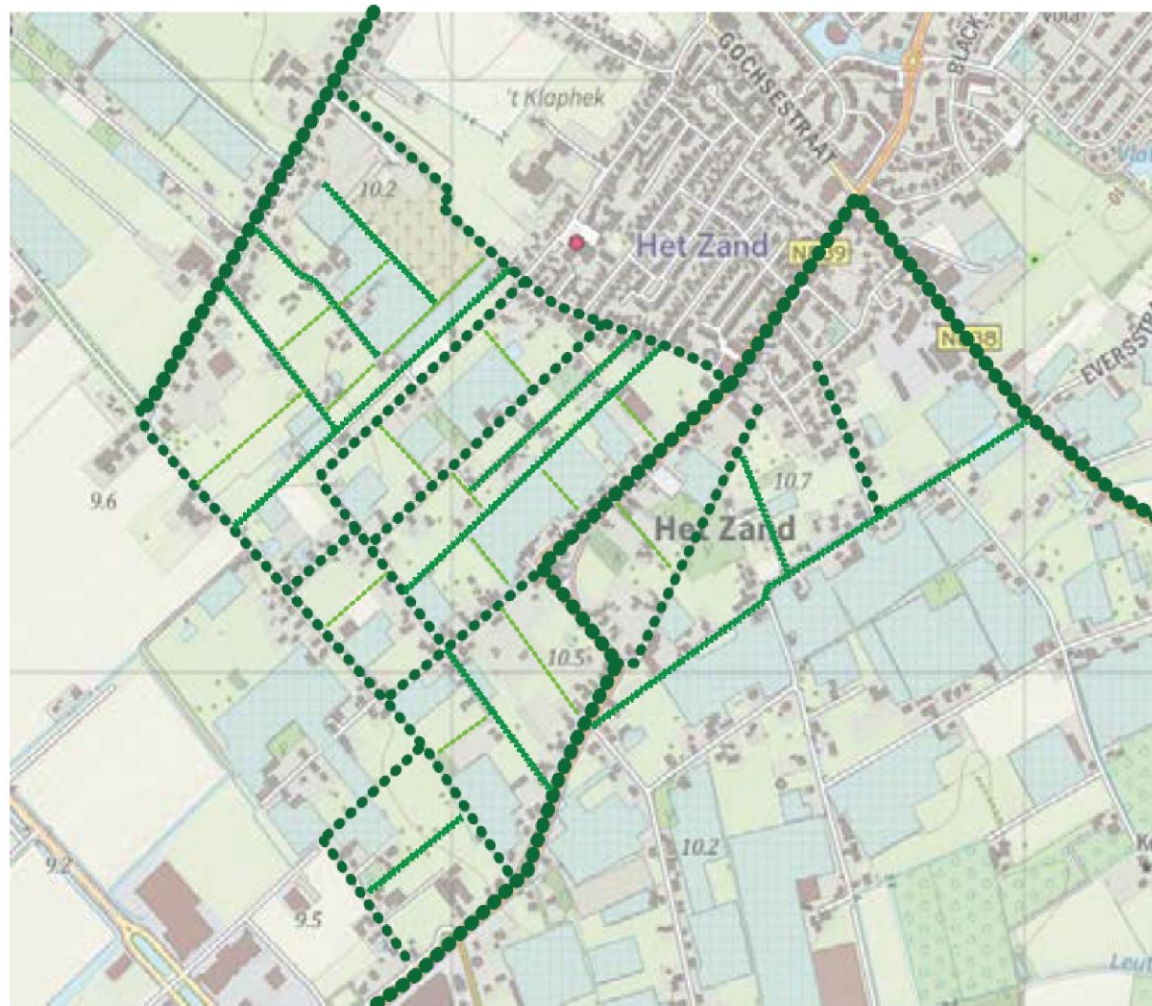
- ophogingen en terpen zijn toegestaan, vergravingen t.b.v. garages en kelders niet;
- opvallende terreinafscheidingen moeten worden voorkomen. Erfafscheidingen in de vorm van streekeigen opgaand groen, bij voorkeur autochtoon, geen muren;
- geen ‘overgecultiveerde’ tuinen, maar vooral gras of natuurlijke begroeiing;
- bij functieverandering naar wonen: grote kavels met een minimale omvang van 800 m<sup>2</sup>, geen gelijkvormige kavels.

### Bebouwing

Bebouwing in het buitengebied is vaak vanaf grote afstand zichtbaar. Bij deze zichtbaarheid vallen vooral de daken op. Gevels vallen door de aanwezigheid van beplanting en de relatief kleinere oppervlakte, minder op. Van groot belang in het buitengebied is de goothoogte van de bebouwing. Bebouwing moet voldoen aan de volgende uitgangspunten:

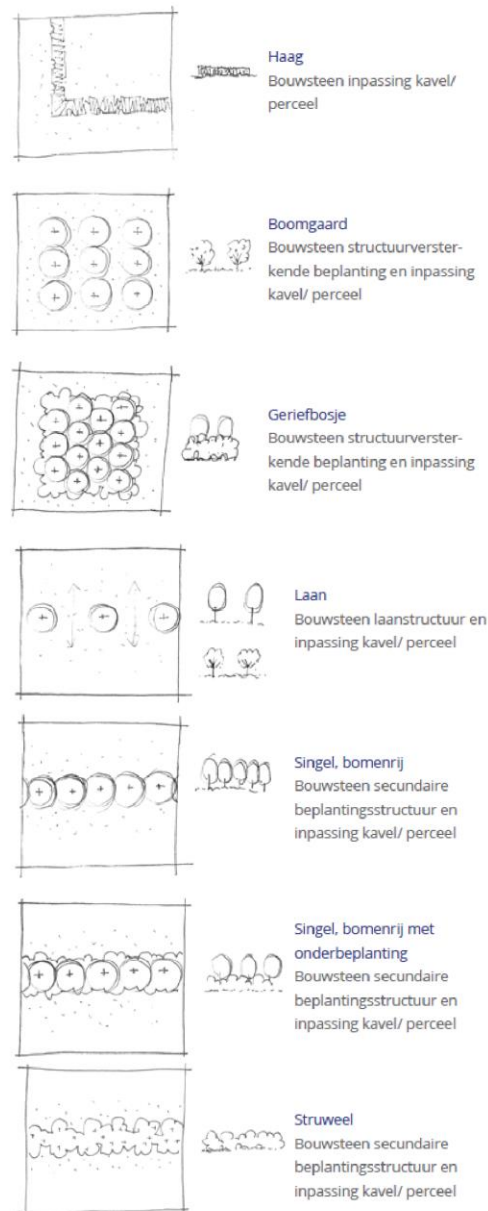
- heldere enkelvoudige hoofdvorm;
- wisselende bouwvormen en dakvormen toegestaan;
- een enkelvoudige hoofdvorm, geschakelde woningen zijn niet toegestaan;
- één of 1,5 bouwlaag met kap;
- een eenduidige bouwmassa, aanbouwen en uitbouwen zijn niet gewenst;
- indien bebouwing op perceel van een waardevol te behouden pand wordt gesitueerd dient de nieuwbouw hierop af te worden gestemd en hieraan ondergeschikt te zijn;
- in geval van totale nieuwbouw is experimentele architectuur toegestaan;
- tot slot worden in het bestemmingsplan aanvullende voorwaarden gesteld.

## WENSELIJKE BEPLANTING 'T ZAND



- Laanstructuur (hoofdwegen)
- Laanstructuur
- - - - - Secundaire beplantingsstructuur
- - - - - Structuurversterkende beplanting (indicatief)

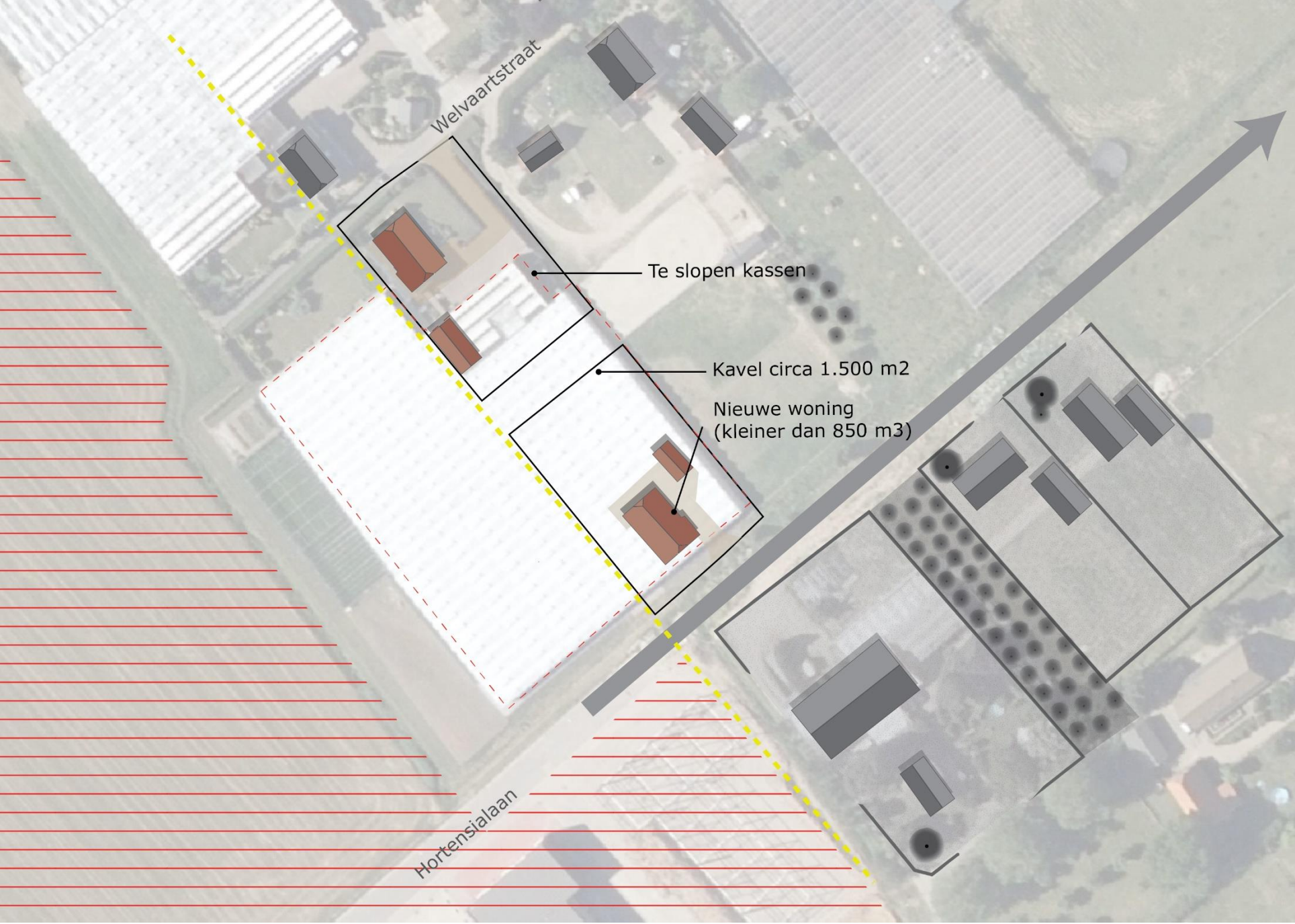
### BOUWSTENEN VOOR GROEN



## HET PLAN

De karakteristieken van het gebied zijn kleinschaligheid, ruimtelijke afwisseling, doorzichten, boomgaarden en verspreide bebouwing. Door de sloop van kassen zal de oppervlakte open ruimte fors toenemen. Het landschappelijk beeld zal hierdoor veranderen.

Het glas maakt plaats voor een vrijstaande schuur/kaswoning langs de Hortensialaan. Het bouwvolume bedraagt maximaal 850 m<sup>3</sup>. Door de kavel te situeren in de zuidoostelijke hoek van het perceel wordt rekening gehouden met de milieucirkels van de (toekomstige) bedrijven en het woongenot ter plaatse. De nieuwe woonkavel heeft een oppervlakte van circa 1.500 m<sup>2</sup>. Een deel van de bebouwing (maximaal 75m<sup>2</sup>) blijft behouden als bijgebouw voor de bestaande woning.



## INPASSING

Het gebied heeft vanaf de 17e eeuw een groen karakter gekend tot ongeveer de jaren '60 in de 20ste eeuw. Percelen werden beplant met bomen en struweel en de wegen werden voorzien van singelbeplanting. Deze groenstructuren zijn nagenoeg verdwenen. Eén van de belangrijkste gemeenschappelijke opgaven in dit gebied is de versterking en het lange-termijn behoud van beplanting, die de hoofdstructuren van het oeverwal-landschap bepalen. Het gaat hier om beplanting langs de wegen, perceel beplanting met bomen, struwelen, hagen en boomgaardjes op de erven.

Onderhavige ontwikkeling sluit op het gebied van landschap en groen goed aan op de omgeving en de identiteit van het gebied. De scheiding van het bedrijventerrein en 't Zand wordt begeleid door een bomenrij (bijv. Zomereik, gewone es, zwarte els, ruwe berk) met inheemse onderbeplanting (Hazelaar, Lijsterbes, Gelderse roos, Vuilboom, Meidoorn, Hondсроos, Veldesdoorn). Dit zorgt voor enige compartimentering van deze gebieden. De kavels en weide worden afgerasterd met lage knip- en scheerheggen bestaande uit Beuk, Haagbeuk of Veldesdoorn. Een landschappelijke singel van inheems bosplantsoen (Vuilboom, Meidoorn, Sleedoorn, Hondсроos, Gelderse roos, Inheemse vogelkers, Hazelaar, Krentenboompje, Rode kornoelje, Veldesdoorn, Lijsterbes) op de overgang van de bestaande kavel en de nieuwe kavel, draagt bij aan het gevoel van privacy ten opzichte van het aangrenzende perceel. Het is wenselijk om langs de nog door te trekken Hortensialaan laanbeplanting aan te brengen bestaande uit zomereik, zwarte els, es of inheemse iep. De beplantingen hebben niet alleen functionele waarde (zoals afscherming), maar houtwallen, houtsingels en struwelen zijn ook van bijzondere ecologische betekenis vanwege het voedselaanbod, bescherming en de variatie in nat/droog en warm/koud.

In de bijlagen van dit inrichtingsplan zijn de informatiebladen van de Stichting Landschapsbeheer Gelderland, opgenomen over de aanleg en beheer van de voorgestelde elementen.



Gedeelte bestaande schuur behouden (12x6m)

Percelen omkaderen met knip- en scheerhaag (Fagus sylvatica / Carpinus betulus/ Acer campestre)

Landschappelijke singel

weide

Singel bomenrij met onderbeplanting

Doorzicht vanaf weg

Laanbeplanting i.k.v. doortrekken Hortensialaan

Hortensialaan

Welvaartstraat



# Functieverandering Welvaartstraat 2, Bemmell

## Inrichtingsschets



SITUATIE	
Gemeente	: Bemmell
Sectie	: A, L
Nr.	: 342, 240
Schaal 1	: 1000

<b>ROVALIS</b> <small>Ruimtelijke ordening • Landschap • Leefomgeving</small>	Onderwerp	Inrichtingsschets		
	Locatie	Welvaartstraat 2, Bemmell		
	Schaal	1:1000	Datum	14-09-2021
	Getekend door	JP	Wijzigingsdatum	
Projectnummer			Bladnummer 01/01	
Fruitlaan 26 6681 NP Bemmell	M: 06 41 08 55 03 E: info@rovalis.nl	www.rovalis.nl		

Stichting Landschapsbeheer Gelderland heeft een reeks informatiebladen voor bewoners van het buitengebied ontwikkeld. Hierin staan praktische tips voor de aanleg en beheer van kleine landschapselementen, teneinde de kwaliteit van het landschap te versterken.

## Houtsingel

Een houtsingel is een brede landschappelijk waardevolle afscheiding, vaak ook tussen weilanden, die bestaat uit bomen en struiken. Een houtsingel is een lijnvormig landschapselement van 4 tot maximaal 20 meter breed. Houtsingels lijken veel op houtwallen. Bij een houtwal is er sprake van een opgeworpen wal, waar de beplanting op staat.



## ALGEMENE AANPLANTINSTRUCTIE

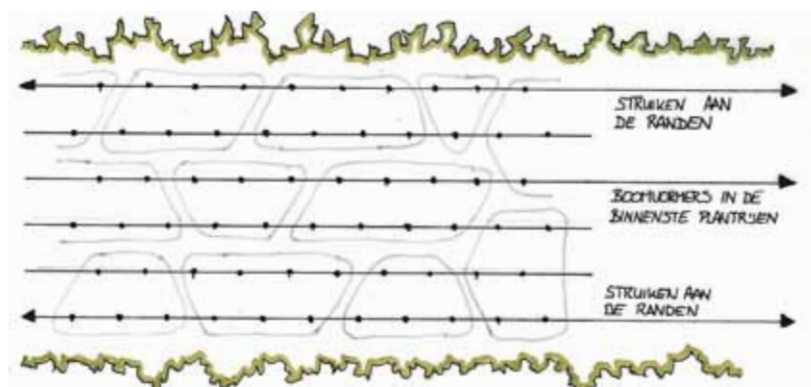
1. Het aanplanten van een houtwal of singel kan plaats vinden tussen half november en half maart, mits het niet vriest. Gebruik inheems plantmateriaal, wat passend is in de streek.
2. Voor de aanplant wordt vaak gekozen voor 3-jarig bosplantsoen met de maat 60-80 cm hoogte.
3. De te beplanten oppervlakte dient te worden bewerkt, dit kan door frezen en/of planten in bewerkte grond.
4. Plant de soorten aan in groepen van minstens 5-7 stuks per soort. Op die manier voorkomt u dat langzaam groeiende soorten worden overgroeid door snel groeiende soorten.
5. Let op dat u niet te diep plant. De diepte is afhankelijk van de omvang van het wortelstelsel. Steek een gat (houd de grond op de schop), plaats het plantsoen zo dat alleen de wortels in het gat zitten. Gooi de grond weer in het gat, terwijl u het plantsoen vasthoudt. De grond iets aanduwen.
6. Indien u niet direct alle bomen en/of struiken kunt aanplanten, dan kunt u ervoor kiezen de bomen en/of struiken tijdelijk op te kuilen. Kies hiervoor een vochtige schaduwrijke plaats uit. Het opkuilen kan door een gat in de grond te graven en daar de bomen met de wortels in te zetten. Bedek de wortels met de vrijgekomen grond.



opkuilen

## SPECIFIEKE AANPLANTINSTRUCTIE

1. Plant de houtsingel of houtwal in rijen aan met een plantafstand van bij voorkeur 1,50 bij 1,50 meter.
2. Boomvormers dient u in het midden van de singel aan te planten, struiken aan de randen.



bovenaanzicht aanplantschema



1. Plaats een afrastering op 2 meter afstand van de houtsingel, om de nieuwe aanplant tegen vraat door vee te beschermen.
2. Geef de jonge aanplant, indien mogelijk, met name de eerste twee jaar na aanplant voldoende water in droge perioden en houd het element zoveel mogelijk onkruid vrij.

## BEHEERINSTRUCTIES

Goed onderhouden houtwallen en houtsingels bestaan uit een boom-, kruid- en struiklaag. Na ongeveer 5-6 jaar zullen de takken in de houtsingel of wal elkaar gaan raken en dient er waar nodig gesnoeid en gedund worden. Na 10 jaar is de eerste keer onderhoud noodzakelijk.

De meeste houtsingels en houtwallen worden als hakhout beheerd en tussen de 10-12 jaar afgezet. Afzetten betekent dat de bomen en struiken tot 10 à 20 cm boven de grond worden afgezaagd. De bomen en struiken groeien uit zichzelf weer uit. Bij voorkeur dient er kleinschalig gewerkt te worden waarbij niet alle singels tegelijk een onderhoudsbeurt krijgen. Om de variatie in leeftijd te waarborgen dient ieder jaar, afhankelijk van het onderhoudsinterval, een gedeelte van de singel te worden afgezet.

Bij het afzetten is het in elk geval van belang dat er genoeg licht op de bodem valt om de stobben te laten uitlopen. Dat betekent vaak een vrij drastische dunning. Oude bomen blijven meestal staan, evenals bomen met holten die vaak het domein van vogels en vleermuizen zijn.



*pas afgezet*



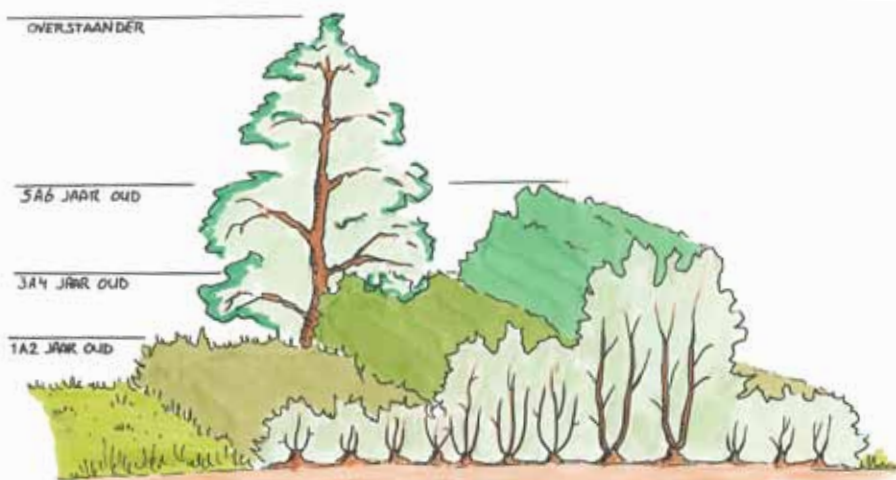
*1 jaar na afzetten*



*2 jaar na afzetten*



*3-4 jaar na afzetten*



*houtsingel met hakhoutbeheer*

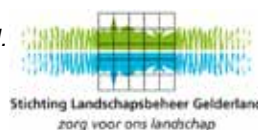
*Tekst en beeld:*

Stichting Landschapsbeheer Gelderland, Rosendaal 2a, 6891 DA Rozendaal.

T 026-3537444. E [info@landschapsbeheergelderland.nl](mailto:info@landschapsbeheergelderland.nl).

I [www.landschapsbeheergelderland.nl](http://www.landschapsbeheergelderland.nl).

Juni 2015, op de website is de hele reeks te bekijken.



Zorg voor ons landschap

MAAK JE ERF GOED

Landschapsbeheer Gelderland maakt deel uit van een samenwerkingsverband van twaalf provinciale organisaties: Landschapsbeheer Nederland. Zij streven naar behoud, beheer en ontwikkeling van een ecologisch cultuurlandschap met een streekeigen karakter. Het groen rond boerderijen, bedrijven en woningen maakt daar een belangrijk deel van uit. Natuurlijk groen rond huis en bedrijf, het erf in de ruimste zin van het woord, betekent meer dan een ideale woon- en werkomgeving. Het leidt tot evenwicht tussen mens en natuur. Landschapsbeheer Gelderland stimuleert ecologisch beheer van het erf door kennis en middelen ter beschikking te stellen en samen te werken met de eigenaar van de grond: particulieren, boeren en overheid.



Stichting Landschapsbeheer Gelderland heeft een reeks informatiebladen voor bewoners van het buitengebied ontwikkeld. Hierin staan praktische tips voor de aanleg en beheer van kleine landschapselementen, teneinde de kwaliteit van het landschap te versterken.

## Knip- en scheerheg

Een knip- en scheerheg is een lijnvormig landschapselement, met aaneengesloten begroeiing van inheemse struiken, dat regelmatig wordt geknipt of geschoren.



## ALGEMENE AANPLANTINSTRUCTIE

1. Het aanplanten van een heg kan plaats vinden tussen half november en half maart, mits het niet vriest. Gebruik inheems materiaal, wat passend is in de streek.
2. Voor de aanplant van een heg wordt vaak gekozen voor 3-jarig bosplantsoen met de maat 80-100 cm hoogte.
3. Let op dat u niet te diep plant. De diepte is afhankelijk van de omvang van het wortelstelsel. Steek een gat, (houd de grond op de schop), plaats het plantsoen zo dat alleen de wortels in het gat zitten. Gooi de grond weer in het gat, terwijl u het plantsoen vasthoudt. De grond iets aanduwen.
4. Indien u niet direct alle bomen kunt aanplanten, dan kunt u ervoor kiezen de bomen tijdelijk op te kuilen. Kies hiervoor een vochtige schaduwrijke plaats uit. Het opkuilen kan door een gat in de grond te graven en daar de bomen met de wortels in te zetten. Bedek de wortels met de vrijgekomen grond.



opkuilen

## SPECIFIEKE AANPLANTINSTRUCTIE

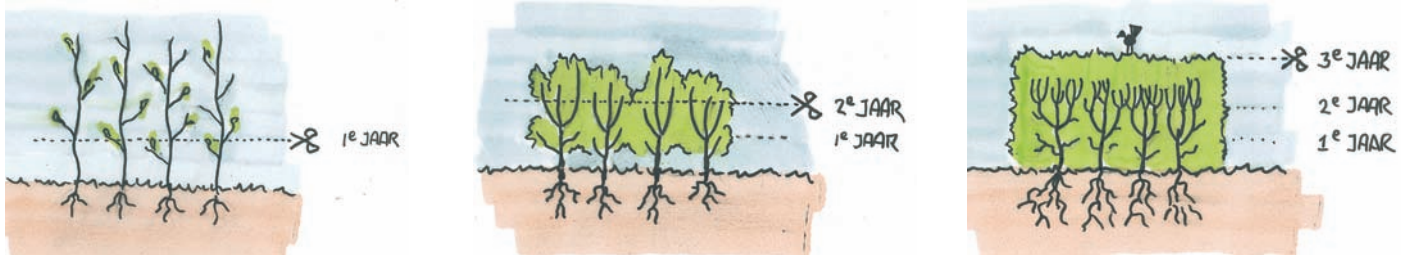
1. Voor het ontwikkelen van een dichte knip- en scheerheg is de aanplant van 1 rij met bosplantsoen voldoende. Per strekkende meter kunt u 4 stuks bosplantsoen aanplanten.
2. Graaf voor het planten een sleuf, die diep en breed genoeg is om de wortels van het plantgoed er ruim in te leggen. Eventueel kunt u een draad spannen als hulpmiddel bij het graven van de plantsleuf. Sluit de plantsleuf na aanplant weer af met aarde.





## INSTRUCTIES NA AANPLANT

1. Plaats een afrastering op 1 meter afstand van de aanplant, om de nieuwe aanplant tegen vraat door vee te beschermen.
2. De aanplant dient direct na het planten te worden terug gesnoeid tot op de helft of tweederde van de lengte. Dan ontwikkelt zich namelijk eerder een brede en vertakte heg.
3. Geef de jonge aanplant, indien mogelijk, met name de eerste twee jaar na aanplant voldoende water in droge perioden en houd het element onkruid vrij.



snoeien knip- en scheerheg na aanplant

## BEHEERINSTRUCTIES

De naam knip- en scheerheg zegt het eigenlijk al: een heg moet geknipt of geschoren worden. De frequentie van de snoei hangt af van een aantal factoren: de soort, de vorm, de functie en de eisen die we aan de heg stellen.

In het algemeen worden de meeste heggen ongeveer 2 keer per jaar geknipt. Bij een meidoornheg is het belangrijk de eerste keer te knippen voor de langste dag van het jaar, in mei-juni. Dit maakt het knippen van deze heg een stuk aangenamer, omdat de doorns dan nog niet houtig zijn. De tweede keer knippen kan in september. Als de haag uit liguster bestaat, dan kunt u vaak wel 3 keer per jaar knippen, omdat de liguster een snel groeiende struik is. Knip de heg wanneer het bewolkt en niet te warm is. Belangrijk is dat de onderkant van de heg iets breder uitgroeit dan de bovenkant, zodat de zon ook op de onderkant van de heg kan schijnen. De heg behoudt dan zijn besloten karakter.



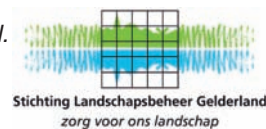
Tekst en beeld:

Stichting Landschapsbeheer Gelderland, Rosendaal 2a, 6891 DA Rozendaal.

T 026-3537444. E [info@landschapsbeheergelderland.nl](mailto:info@landschapsbeheergelderland.nl).

I [www.landschapsbeheergelderland.nl](http://www.landschapsbeheergelderland.nl).

November 2010, op de website is de hele reeks te bekijken.



Zorg voor ons landschap

MAAK JE ERF GOED

Landschapsbeheer Gelderland maakt deel uit van een samenwerkingsverband van twaalf provinciale organisaties: Landschapsbeheer Nederland. Zij streven naar behoud, beheer en ontwikkeling van een ecologisch cultuurlandschap met een streekeigen karakter. Het groen rond boerderijen, bedrijven en woningen maakt daar een belangrijk deel van uit. Natuurlijk groen rond huis en bedrijf, het erf in de ruimste zin van het woord, betekent meer dan een ideale woon- en werkomgeving. Het leidt tot evenwicht tussen mens en natuur. Landschapsbeheer Gelderland stimuleert ecologisch beheer van het erf door kennis en middelen ter beschikking te stellen en samen te werken met de eigenaar van de grond: particulieren, boeren en overheid.



Stichting Landschapsbeheer Gelderland heeft een reeks informatiebladen voor bewoners van het buitengebied ontwikkeld. Hierin staan praktische tips voor de aanleg en beheer van kleine landschapselementen, teneinde de kwaliteit van het landschap te versterken.

### Vogelbosje

Vogelbosjes zijn vaak te vinden op het erf. Een vogelbosje is een bosje dat voornamelijk uit struiken bestaat en vaak niet groter is dan 500m<sup>2</sup>. De soorten die in het bosje aangeplant worden, zijn vooral besdragende struiken als meidoorn, Gelderse roos en lijsterbes om vogels aan te trekken.

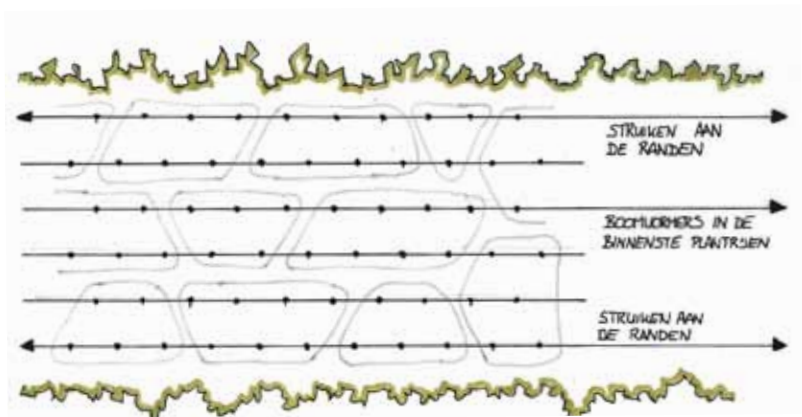
### Geriefhoutbosje

Geriefhoutbosjes zijn vrij liggende elementen in het landschap. Een geriefhoutbosje is groter dan 500 m<sup>2</sup> en werd vroeger aangeplant om in geriefhout, hout voor dagelijks gebruik, te voorzien.



## ALGEMENE AANPLANTINSTRUCTIE

1. Het aanplanten van een bosje kan plaats vinden tussen half november en half maart, mits het niet vriest. Gebruik voor de aanplant inheems plantmateriaal wat passend is in de streek.
2. Voor de aanplant van een bosje wordt vaak gekozen voor 3-jarig bosplantsoen met de maat 60-80 cm hoogte.
3. De te beplanten oppervlakte dient te worden bewerkt, dit kan door frezen. Het planten dient in bewerkte grond plaats te vinden.
4. Indien u meerdere soorten in het bosje aanplant, plant deze dan in groepen van minstens 5-7 stuks per soort. Op die manier voorkomt u dat langzaam groeiende soorten worden overgroeid door snel groeiende soorten.
5. Let op dat u niet te diep plant. De diepte is afhankelijk van de omvang van het wortelstelsel. Steek een gat, (houd de grond op de schop), plaats het plantsoen zo dat alleen de wortels in het gat zitten. Gooi de grond weer in het gat, terwijl u het plantsoen vasthoudt. De grond iets aanduwen.
6. Indien u niet direct alle bomen kunt aanplanten, dan kunt u ervoor kiezen de bomen tijdelijk op te kuilen. Kies hiervoor een vochtige schaduwrijke plaats uit. Het opkuilen kan door een gat in de grond te graven en daar de bomen met de wortels in te zetten. Bedek de wortels met de vrijgekomen grond.



*bovenaanzicht aanplantschema*

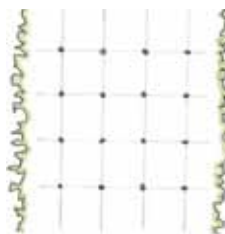


*opkuilen*



## SPECIFIEKE AANPLANTINSTRUCTIES

1. Bij een bosje kan het plantsoen op verschillende manieren worden aangeplant. De keuze bestaat uit het aanplanten in een vierkants- of een driehoeksverband.
2. Voor de aanplant kan gekozen worden voor een plantafstand van bijvoorbeeld 1,5 bij 1,5 meter.



vierkantsverband



driehoeksverband

## INSTRUCTIES NA AANPLANT

1. Plaats een afrastering op 2 meter afstand van de aanplant, om de nieuwe aanplant tegen vraat door vee te beschermen.
2. Geef de jonge aanplant, indien mogelijk, met name de eerste twee jaar na aanplant voldoende water in droge perioden en houd het element zoveel mogelijk onkruid vrij.

## BEHEERINSTRUCTIES

Na ongeveer 5 jaar zal het aangeplante vogelbosje meer gesloten raken, de takken raken elkaar. Waar nodig kan gesnoeid worden. Dit snoeiwerk bestaat voornamelijk uit het weghalen van takken die problemen geven.

Geriefhoutbosjes worden van oudsher als hakhout beheerd, door middel van afzetten. Afzetten betekent dat de bomen en struiken tot 10 à 20 cm boven de grond worden afgezaagd. De bomen en struiken groeien uit zichzelf weer uit. Dit kan het beste gefaseerd plaatsvinden om de flora en fauna niet in gevaar te brengen en om het beeld van het landschap niet te veel te veranderen.



Het meest praktisch is om aaneengesloten stukken af te zetten, zodat de pas afgezette stobben voldoende licht krijgen om opnieuw te kunnen uitlopen. Houdt daarom het eerste jaar na aanplant de stobben onkruid vrij. De takken en wat dunner hout kunt u in de vorm van een takkenril in het element verwerken. Dik hout voert u af. Versnipperen van snoeiafval wordt sterk afgeraden om verrijking van de bodem te voorkomen, dit zorgt met name voor veel brandnetels.



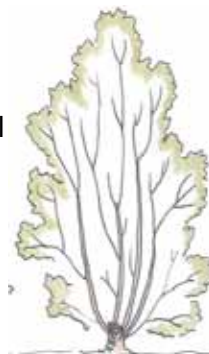
pas afgezet



1 jaar na afzetten



2 jaar na afzetten



3-4 jaar na afzetten

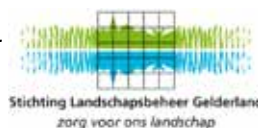
Tekst en beeld:

Stichting Landschapsbeheer Gelderland, Rosendaal 2a, 6891 DA Rozendaal.

T 026-3537444. E [info@landschapsbeheergelderland.nl](mailto:info@landschapsbeheergelderland.nl).

I [www.landschapsbeheergelderland.nl](http://www.landschapsbeheergelderland.nl).

Juni 2015, op de website is de hele reeks te bekijken.



Zorg voor ons landschap

MAAK JE ERF GOED

Landschapsbeheer Gelderland maakt deel uit van een samenwerkingsverband van twaalf provinciale organisaties: Landschapsbeheer Nederland. Zij streven naar behoud, beheer en ontwikkeling van een ecologisch cultuurlandschap met een streekeigen karakter. Het groen rond boerderijen, bedrijven en woningen maakt daar een belangrijk deel van uit. Natuurlijk groen rond huis en bedrijf, het erf in de ruimste zin van het woord, betekent meer dan een ideale woon- en werkomgeving. Het leidt tot evenwicht tussen mens en natuur. Landschapsbeheer Gelderland stimuleert ecologisch beheer van het erf door kennis en middelen ter beschikking te stellen en samen te werken met de eigenaar van de grond: particulieren, boeren en overheid.